

Sygn. akt III RC 745/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 czerwca 2021r.

Sąd Rejonowy w Toruniu III Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie:

Przewodniczący sędzia Piotr Kawecki

Protokolant sekretarz sądowy Anna Sosnowska

po rozpoznaniu w dniu 21 czerwca 2021r. w Toruniu

sprawy z powództwa B. O. (1)

przeciwko R. O.

o ustanowienie rozdzielności majątkowej

I. ustanawia z dniem (...) rozdzielność majątkową pomiędzy B. O. (2) z domu M. i R. O., którzy od dnia (...) pozostają w związku małżeńskim, dla którego w Urzędzie Stanu Cywilnego w (...) wydano akt małżeństwa o numerze (...),

II. zwalnia pozwanego R. O. od kosztów sądowych w całości,

III. nie obciąża pozwanego R. O. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz powódki B. O. (1),

IV. kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Toruniu.

Sygn. akt III RC 745/20

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 3 września 2020 roku B. O. (1) domagała się ustanowienia rozdzielności majątkowej między nią a pozwanym R. O. z datą wsteczną, tj. od (...), ewentualnie w przypadku nie uwzględnienia żądania o ustanowienie rozdzielności majątkowej z dniem wniesienia niniejszego pozwu oraz zasądzenia od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości jednokrotności stawki minimalnej według norm przepisanych, a także kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. Ponadto powódka wniosła o zwolnienie jej od kosztów postępowania w całości, wskazując, że nie jest w stanie ich ponieść ani w całości, ani w części bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego siebie i rodziny.

W uzasadnieniu swojego stanowiska powódka wskazała m.in., że strony w dniu (...) zawarły związek małżeński, pozostają w ustroju małżeńskiej wspólności ustawowej. Co najmniej od (...) do (...) pozwany znęcał się psychicznie i fizycznie nad powódką. (...) powódka złożyła zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przez pozwanego ww. przestępstwa. Prokurator Prokuratury Rejonowej (...) w (...) postanowieniem z dnia (...) w sprawie o sygn. (...) wydał m.in. nakaz opuszczenia pozwanemu wspólnie zajmowanego z powódką miejsca zamieszkania na okres trzech miesięcy oraz zakazał kontaktowania się z nią bez obecności osób trzecich. Postanowieniem z dnia 18.07.2020r. w sprawie o sygn. (...) Sąd Rejonowy w (...) przedłużył stosowanie wspomnianego środka na kolejne trzy miesiące, tj. do 31.10.2020r. Pomimo ww. decyzji procesowych, m.in. 7 maja 2020r. pozwany ponownie nachodził powódkę dopuszczając się kolejnych czynów względem niej. Zaczął również wynosić wspólny majątek stron. W dniu 08.08.2008r. strony zaciągnęły wspólnie w Banku (...) S.A. kredyt hipoteczny na rozbudowę oraz remont nieruchomości położonej przy ul. (...). Do spłaty z tego tytułu na dzień 06.02.2020r. pozostała kwota ok. 41 468 CHF. Od dnia opuszczenia ww. lokalu przez pozwanego wyłącznie powódka musi spłacać wspomniany kredyt. Powódka

podkreśliła, że nie jest przy tym jedyny kredyt, który zaciągnęła wspólnie z pozwanym i który to kredyt musi spłacać sama.

W odpowiedzi na pozew R. O. domagał się oddalenia powództwa w całości oraz obciążenie powódki kosztami postępowania w całości, w tym kosztami zastępstwa procesowego pozwanego zgodnie z zestawieniem kosztów, które zostanie złożone.

W uzasadnieniu swojego stanowiska strona pozwana przyznała, że pomiędzy stronami toczy się sprawa rozwodowa oraz postępowanie karne, jak również, że od dnia (...) nie przebywa w domu stron. Pozwany zaprzeczył jednak, aby kiedykolwiek znęcał się nad powódką, by groził jej i nadużywał alkoholu. Zdaniem pozwanego powódka złożyła zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa tylko w tym celu aby pozbyć się pozwanego z domu, który jest przedmiotem wspólności majątkowej małżeńskiej. Pozwany wskazał, że zachowanie powódki to reakcja na oświadczenie pozwanego, że składa pozew o rozwód oraz na fakt, że pozwany wszedł w posiadanie telefonu powódki, w pamięci którego znajdują się zdjęcia powódki z innymi mężczyznami, połączenia telefoniczne powódki z innymi mężczyznami oraz wiadomości sms świadczące o jej zdradach małżeńskich. Pozwany wskazał, że w trakcie małżeństwa oboje zaciągali kredyty. O kredytach, które zaciągał pozwany powódka zawsze była informowana i nie wyrażała sprzeciwu. Kredyty te pozwany zawsze sam spłacał. W związku ze sprawą o rozwód pozwany dowiedział się, że powódka bez zgody i wiedzy pozwanego zaciągnęła kredyty, a pieniądze te pożyczała osobom trzecim. Pozwany wskazał, że kredyt z dnia 13.06.2017r. nie jest wspólnym kredytem stron, pozwany nic o tym kredycie nie wie, podobnie jak o kredycie z roku 2019r. Pozwany wskazał, że kredyt z dnia 29.11.2019r. to nie jest wspólny kredyt małżonków i powódka tego kredytu nie spłaca. Kredyt ten zaciągnął zięć powódki. Pozwany podkreślił, że dochody powódki są znacznie wyższe od wskazanych. Powódka osiąga zarobki w granicach ok. (...). Ponadto powódka podjęła pracę dodatkową, o czym sama poinformowała pozwanego i z tego tytułu otrzymuje dodatkowe wynagrodzenie. Pozwany wskazał, że powódka oświadczyła mu, że sama będzie spłacać kredyt hipoteczny, gdyż posiada odpowiednie środki. Gdy strony zamieszkiwały razem to pozwany ze swojego wynagrodzenia spłacał kredyt. Ponadto pozwany spłaca kredyt wspólny stron w wysokości 396,35 zł miesięcznie, a powódka nie dokłada do rat spłaty. Pozwany wskazał, że powództwo jest nieuzasadnione, bezpodstawne, a roszczenie powódki jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i zasadami określonymi w art. 23 kro. Zdaniem pozwanego jedynym motywem, który przyświeca powódce jest pozbycie się go ze wspólnego domu i przejęcie tego domu na własność.

W dalszym toku postępowania stron podtrzymały swoje pierwotne stanowiska procesowe.

Postanowieniem z dnia 29 czerwca 2021r. Sąd Rejonowy w (...)zwolnił powódkę B. O. (1) od kosztów sądowych w całości.

Sąd ustalił, co następuje:

B. O. (1) (dalej B. O. (1)) i R. O. (dalej R. O.) zawarli związek małżeński w dniu (...) przed kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w (...) – akt małżeństwa wydany przez USC w (...) o numerze (...). Ani przed zawarciem małżeństwa, ani w czasie jego trwania nie zawierali żadnych umów majątkowych małżeńskich, pozostają w ustroju małżeńskiej wspólności ustawowej. Ze związku małżeńskiego strony nie mają dzieci. Powódka B. O. (1) urodziła córkę A. – jeszcze przed małżeństwem z pozwanym. Powódka B. O. (1) zatrudniona jest w Zakładach (...) Sp. z o.o. sp.k. Jej średniomiesięczne zarobki wynoszą ok. (...) zł netto. Pozwany pracuje w magazynie firmy (...) S.A. w O. i zarabia ok. (...) zł brutto.

/okoliczność bezsporna, a ponadto dowód:

odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 13

zaświadczenie o dochodach powódki – k. 59

przelew na rachunek – k. 60,

zaświadczenie o zatrudnieniu R. O. – k. 106/

Strony zamieszkiwały wspólnie do dnia (...). W dniu (...) doszło pomiędzy stronami procesu do awantury, R. O. będąc pod wpływem alkoholu chciał uzyskać dostęp do telefonu powódki – odebrał go jej siłą, interweniowała wówczas Policja, która w dniu (...) zatrzymała R. O.. W dniu (...) powódka złożyła zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przez pozwanego przestępstwa - fizycznego i psychicznego znęcania się nad nią. Prokurator Prokuratury Rejonowej (...) w (...) postanowieniem z dnia 4 maja 2020r. w sprawie o sygn. (...) wydał m.in. nakaz opuszczenia pozwanemu wspólnie zajmowanego z powódką miejsca zamieszkania na okres trzech miesięcy oraz zakazał kontaktowania się z nią bez obecności osób trzecich. W dniu (...) pozwany odebrał część swoich rzeczy osobistych z domu przy ul. (...), jednocześnie zabrał też – przy sprzeciwie B. O. (1) część rzeczy stanowiących - zdaniem powódki - majątek wspólny stron (m.in. laptop L.). W dniu (...) R. O. odebrał dalszą część rzeczy osobistych, po tej dacie nawet rzeczy osobiste pozwanego – ubrania robocze, zestaw do ćwiczeń, książki, klasery, świadectwa pracy - nie zostały mu wydane przez B. O. (1).

Postanowieniem z dnia 18.07.2020r. w sprawie o sygn. (...) Sąd Rejonowy w (...) przedłużył stosowanie wspomnianego środka na kolejne trzy miesiące, tj. do 31.10.2020r.

Obecnie w Sądzie Rejonowym w (...) toczy się postępowanie w którym postawiono R. O. zarzut, iż w okresie od (...) do dnia (...) w (...), w domu przy ul. (...) znęcał się fizycznie i psychicznie nad swoją żoną B. O. (1) w ten sposób, że będąc pod wpływem alkoholu bez powodu wszczynał awantury w miejscu wspólnego zamieszkania, ułbiżał słowami wulgarnymi, poniżał, obrażał, upokarzał, szarpał, popychał, kopał po całym ciele, bił po twarzy, groził pozbawieniem życia, zaś w dniu (...) wykręcał żonie ręce, w wyniku czego doznała (...) okolicy (...) po stronie lewej – tj. o czyn z art. 207 § 1 kk.

/dowód: zeznania Ł. B. – k. 122-123,

zeznania A. B. – k. 123-124,

zeznania B. O. (1) – k. 124-125,

zeznania R. O. – k. 147-148, 158-160,

protokół przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie – k. 14-18,

karta informacyjna – k. 19

protokoły przesłuchań – k. 20-25, 29-30, 36-38

postanowienie z dnia 4 maja 2020r. w sprawie o sygn.. (...) – k. 26-27,

postanowienie z dnia 18 lipca 2020r. w sprawie o sygn. akt (...) – k. 28

protokół oględzin – k. 31

zawiadomienie – k. 32-34,

potwierdzenie odbioru rzeczy – k. 35

akt oskarżenia – k. 39-40/

Strony procesu od dnia (...) pozostają w separacji faktycznej powstałej w powyższych okolicznościach faktycznych, która całkowicie uniemożliwia im współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym. Powódka nie chce i nie życzy sobie, by biorąc pod uwagę okoliczności sprawy karnej toczącej się przeciwko oskarżonemu R. O., aby pozwany kontaktował się z nią w jakikolwiek sposób. Co najmniej od (...) – tj. od dnia w którym pozwany opuścił wspólnie

zajmowany z powódka lokal – w związku z podejrzeniem popełnienia czynu zabronionego przeciwko niej, nie jest możliwe i nie ma współdziałania stron w jakimkolwiek zakresie, w tym w zakresie zarządu majątkiem wspólnym. Żadna ze stron procesu nie jest informowana i nie ma wiedzy o rozporządzeniach finansowych i majątkowych drugiego z małżonków.

Dowód: zeznania Ł. B. – k. 122-123,

zeznania A. B. – k. 123-124,

zeznania B. O. (1) – k. 124-125,

zeznania R. O. – k. 147-148, 158-160,

postanowienie z dnia 4 maja 2020r. w sprawie o sygn.. (...) – k. 26-27,

postanowienie z dnia 18 lipca 2020r. w sprawie o sygn. akt (...) – k.

akt oskarżenia – k. 39-40/

W dniu 09 października 2020r. R. O. wniósł pozew do Sądu Okręgowego w (...) domagając się rozwiązania małżeństwa R. i B. małżonków O. zawartego dnia (...). przez rozwód z winy wyłącznej B. O. (1). W uzasadnieniu pozwu wskazał, że między stronami nastąpił zupełny i trwały rozkład pożycia, że B. O. (1) od dłuższego okresu czasu zdradzała i zdradza go, okłamuje, prowadzi podwójne życie. R. O. wskazał, że więź fizyczna ustała między stronami w (...). Nie ma między nimi zarówno więzi gospodarczej, jak również uczuciowej. Sprawa o rozwód między B. O. (1) i R. O. jest w toku.

/dowód: pozew o rozwód - akta (...) SO w (...) k. 3-219 akt akt/

W odpowiedzi na pozew B. O. (1) wniosła o rozwiązanie małżeństwa stron z wyłącznej winy powoda.

Dowód: odpowiedź na pozew – k. 229- 234 akt (...) SO w (...)

Wspólnym majątkiem stron jest dom o metrażu ok. 100m², są w nim 3 niezależne mieszkania. Dom był własnością ojca powódki. Ojciec powódki zmarł w 2020r. Małżeństwo otrzymało dom w ramach darowizny. Jego szacunkowa wartość wynosi ok. 150.000-400.000 zł. Strony otrzymały dom w zamian za opiekę nad ojcem powódki. B. O. (1) i R. O. w dniu 8.08.2008r. wspólnie zaciągnęły w Banku (...) SA kredyt hipoteczny na rozbudowę i remont domu przy ul. (...) w kwocie ok. 200 000 zł, zaciągnięty został on we frankach szwajcarskich. Obecnie do spłaty pozostało ok. 40 000 franków szwajcarskich. Pozwany, pomimo iż to z jego konta spłacane były dotąd raty kredytu, jednostronnie - nie informując o tym powódki, zaprzestał spłat raty kredytu od kiedy wyprowadził się ze wspólnego domu. Ostatnią ratę zapłacił w maju 2020r. Od czerwca 2020r. raty kredytu hipotecznego opłaca wyłącznie powódka. Obecnie w nieruchomości przy ul. (...) mieszka powódka z córką, zięciem i wnuczką i jedynie B. O. (1) opłaca rachunki za media i użytkowanie części domu zajmowanego dotąd przez strony procesu. Ustaleniem powódki z R. O. z okresu poprzedzającego maj 2020r. było to, że córka powódki wraz z mężem i dzieckiem wyprowadzą się z mieszkania w domu przy ul. (...) w (...), niemniej obecnie – w porozumieniu już tylko z B. O. (1) – córka powódki z rodziną nadal zamieszkują w tym domu. Obecnie pozwany nie ma gdzie zamieszkać; mieszka grzecznościowo u swojej matki, zamieszkał u niej i opłaca u niej swój pobyt w kwotach ok. 700 – 1000 zł miesięcznie nie skonsultowawszy tego z powódką. R. O. samodzielnie podjął decyzję o zaprzestaniu spłat raty kredytu hipotecznego. Poinformował o tym jedynie bank oraz A. B., która poinformowała o tym powódkę.

B. O. (1) w dniu 13.06.2017r. zawarła z (...) Bank S.A. umowę o kredyt gotówkowy i o świadczenie usług (...), w ramach której bank udzielił jej kredytu w wysokości 5.755,78 zł z ostatecznym terminem spłaty do 14.06.2021r. całkowita kwota do zapłaty wynosiła 7.007,75 zł.

Powódka w dniu 29.11.2019r. zaciągnęła w (...) Bank S.A. kredyt w kwocie 3328,00 zł m.in. na zakup konsoli (...) dla zięcia. Pozwany o tym kredycie nie wiedział, nie wiedziała nawet o nim córka powódki - A. B.. Porozumienie dotyczące kredytu było wyłącznie między Ł. B. i powódką. Obecnie raty obu tych kredytów są przez B. O. (1) i Ł. B. spłacane.

/dowód: zeznania Ł. B. – k. 122-123,

zeznania A. B. – k. 123-124,

zeznania B. O. (1) – k. 124-125,

zeznania R. O. – k. 147-148, 158-160,

umowa kredytu hipotecznego wraz z załącznikami – k. 41-50,

zawiadomienie o wysokości rat – k. 51,

potwierdzenia spłaty kredytów – k. 52-53, 61, 72, 77

umowa z 29.11.2019r. kredytu na zakup towarów i usług – k. 62-70,

umowa kredytu gotówkowego z 13.06.2017r.– k. 73-76v

zestawienie wymaganych wpłat z tytułu umowy – k. 71,

faktury, opłaty – k. 78–82v,84-88

wezwanie do zapłaty/upomnienie – k. 83,

Pozwany dowiedział się o zaciągnięciu przez powódkę kredytu z dnia 29.11.2019r. już po fakcie podpisania przez B. O. (1) umowy kredytowej.

/dowód: zeznania R. O. – k. 147-148, 158-160,

Wspólnym majątkiem stron są również dwa samochody. Powódka posiada pojazd marki (...) z (...) o wartości ok. 5000-7000 zł, pozwany ma samochód marki (...) o wartości ok. 1000-2000 zł. Po dniu (...)każda ze stron opłaca i naprawia użytkowany przez siebie pojazd samodzielnie.

/dowód: zeznania Ł. B. – k. 122-123,

zeznania A. B. – k. 123-124,

zeznania B. O. (1) – k. 124-125,

zeznania R. O. – k. 147-148, 158-160

Strony nie mają wspólnego rachunku bankowego, każde z nich posiadało własne konto. Wcześniej raty kredytu były odciągane z konta pozwanego R. O..

Każde konto stron ma subkonto do spłaty zobowiązania.

Pozwany - jedynie z banku - otrzymuje wiadomość w przypadku opłacenia raty kredytu przez powódkę, albo zwłoki w płatności.

Pozwany R. O. od przełomu lat 2015-2016, od czasu gdy po raz pierwszy wszedł w posiadanie telefonu żony i przejrzał go – podejrzewał B. O. (1) o zdrady małżeńskie, z wiadomości sms-owych dowiedział się, że B. O. (1) pożyczala pieniądze obcym mężczyznom, opłacała hotele, w których spotykała się z innymi mężczyznami.

/dowód: zeznania R. O. – k. 147-148, 158-160

Od (...) między stronami nie istnieje więź duchowa, fizyczna ani gospodarcza.

/dowód: zeznania B. O. (1) – k. 124-125,

zeznania R. O. – k. 147-148, 158-160

Sąd zważył, co następuje

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań świadków: Ł. B. i A. B. oraz w oparciu o zeznania powódki i pozwanego, a także na podstawie stosownych dokumentów urzędowych i prywatnych, których domniemanie autentyczności wynikające z art. 245 kpc – a w odniesieniu do dokumentów urzędowych również zgodności z prawdą tego co zostało w nich zaświadczone, wynikające z art. 244 kpc – nie zostało podważone.

Zgodnie z art. 230 kpc uznano za bezsporne okoliczności faktyczne zawarte w pozwie oraz pismach procesowych złożonych w sprawie, którym strona przeciwna nie zaprzeczyła, gdyż nie budziły wątpliwości co do zgodności z prawdziwym stanem rzeczy i znalazły, w odpowiednim zakresie, potwierdzenie w pozostałym materiale procesowym.

Relacje stron co do faktów, mających istotne znaczenie dla sprawy były zgodne. Różnice w ich zeznaniach dotyczyły drobnych szczegółów, nie mających większego znaczenia dla jej rozstrzygnięcia. Strony w zasadzie zgodnie opisały sposób organizacji domowego budżetu w okresie do dnia (...) i zasady finansowania wspólnych wydatków przez każdego z nich, wzajemnego informowania się co do kwestii finansowych i podziału ich obowiązków w zakresie wydatków na utrzymanie rodziny, spłaty kredytów.

Zeznania świadków Ł. B. i A. B. w zasadzie były zbieżne z zeznaniami samych stron, w szczególności z zeznaniami powódki. Sąd dał wiarę zeznaniom każdego ze świadków, są one zbieżne w szerokim zakresie z zeznaniami także pozwanego – w szczególności co do istnienia od (...) separacji faktycznej stron, braku porozumienia w zarządzie majątkiem wspólnym, braku porozumienia w jakichkolwiek kwestiach finansowych i majątkowych. Zeznania każdego ze świadków znajdują nadto potwierdzenie w dowodach z dokumentów przedstawionych przez stronę powodową.

Zgodnie z treścią art. 52 kro z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać ustanowienia przez sąd rozdzielności majątkowej; § 2 stanowi, że rozdzielność majątkowa powstaje z dniem oznaczonym w wyroku, który ją ustanawia; w wyjątkowych wypadkach sąd może ustanowić rozdzielność z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, a w szczególności, jeśli małżonkowie żyli w rozłączeniu.

Analiza materiału procesowego zgromadzonego w niniejszej sprawie prowadzi do wniosku, iż stan separacji faktycznej istniejący od (...) pomiędzy małżonkami uniemożliwia im zarząd majątkiem wspólnym.

Należy dodać, że ustanowienie przez sąd rozdzielności majątkowej nie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego ani z dobrem rodziny, gdyż oboje małżonkowie chcą rozwiązania ich małżeństwa przez rozwód, pozwany jednoznacznie wskazał, że już od ok. (...) nie ma między stronami żadnych więzi gospodarczych (k. 158v). Ustanowienie z dniem (...) rozdzielności majątkowej pomiędzy stronami procesu nie ma wpływu na skład majątku wspólnego stron, jego ew. podział zależny będzie od przyszłych decyzji B. i R. O..

Sąd może ustanowić przymusową rozdzielność majątkową jedynie na żądanie małżonka i tylko wtedy, gdy występują ważne powody. Co do definicji tych ostatnich należy posłużyć się wypracowanym w doktrynie i orzecznictwie znaczeniem tego zwrotu. Należy wobec tego wskazać, że nie można ważnych powodów w rozumieniu art. 52 kro utożsamiać z pojęciem trwałego rozkładu pożycia i wiązać z kwestią winy powstania tego rozkładu. Rozkład pożycia

dotyczy jedynie stosunków osobistych małżonków, podczas gdy sprawy z art. 52 kro są sprawami majątkowymi i dlatego wymienione w tym przepisie ważne powody także powinny mieć charakter majątkowy. Podkreśla się, że źródło konfliktu, którego konsekwencją jest żądanie jednego z małżonków, może leżeć w rozdzwinkach natury osobistej między małżonkami i to jest jedyny punkt styczny między rozkładem pożycia i ważnymi powodami ustanowienia przez Sąd rozdzielności przymusowej. Mając na uwadze powyższe, jako przykłady ważnych powodów podaje się takie sytuacje, w których dalsze utrzymywanie wspólności pociąga za sobą poważne zagrożenie lub naruszenie interesu majątkowego małżonka żądającego zniesienia wspólności. Można wskazać na trwonienie przez jednego małżonka wspólnego majątku (hulaszczy tryb życia, alkoholizm, rażąco niegospodarne postępowanie), zaciąganie długów, które mogą być egzekwowane z majątku wspólnego, nieprzyczynianie się do powiększenia majątku wspólnego przez uchylanie się od pracy itp., zatrzymanie majątku wspólnego dla siebie, niedopuszczanie drugiego współmałżonka do korzystania z niego, także separacja faktyczna, która uniemożliwia współdziałanie małżonków w zarządzie majątkiem wspólnym (patrz. J. St. Piątkowski, (w:) System prawa rodzinnego i opiekuńczego, Ossolineum 1985, s. 475; także np. w odniesieniu do separacji faktycznej wyrok SN z dnia 12 września 2000 r., III CKN 373/99, LEX nr 51561; także wyrok SN z dnia 20 czerwca 2000 r., III CKN 287/00, LEX nr 51884).

W konsekwencji wydania przez Sąd orzeczenia o ustanowieniu między małżonkami rozdzielności majątkowej ustrój ten obowiązuje między małżonkami od dnia, który został oznaczony w wyroku. Rozdzielność majątkową można ustanowić także z datą wcześniejszą niż dzień wyroku, ważne jest jednak to, że przy ustalaniu tej daty Sąd powinien brać pod uwagę nie tylko interesy majątkowe małżonków, ale także wierzycieli, gdyż zdarza się wykorzystywanie tej instytucji w celu ochrony przed egzekucją. W ustalonym stanie faktycznym interesy majątkowe wierzycieli nie są zagrożone, zobowiązania małżonków spłacane są na bieżąco. Jednocześnie sam ustawodawca jako jedną z przyczyn umożliwiającą ustanowienie rozdzielności majątkowej z datą wsteczną wskazuje pozostawanie przez małżonków w rozłączeniu, zwłaszcza jeżeli rozłączenie to trwa przez długi okres czasu.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika bezsprzecznie, że od (...) powódka oraz pozwany nie zamieszkują razem. W dniu (...) powódka złożyła zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przez pozwanego przestępstwa znęcania się. Prokurator Prokuratury Rejonowej (...) w (...) postanowieniem z dnia 4 maja 2020r. w sprawie o sygn. (...) wydał m.in. nakaz opuszczenia pozwanemu wspólnie zajmowanego z powódką miejsca zamieszkania na okres trzech miesięcy oraz zakazał kontaktowania się z nią bez obecności osób trzecich. Postanowieniem z dnia 18.07.2020r. w sprawie o sygn. (...) Sąd Rejonowy w (...) przedłużył stosowanie wspomnianego środka na kolejne trzy miesiące, tj. do 31.10.2020r. Od tego czasu ich wspólne przebywanie pod jednym dachem nie miało miejsca, pozostawali oni w separacji faktycznej. W dniu (...) pozwany wyprowadził się z domu zajmowanego przez powódkę. Od tej daty nie było już żadnego porozumienia i współdziałania pomiędzy małżonkami w zarządzie majątkiem wspólnym, dokonywanymi przez każdego z nich rozporządzeniami finansowymi.

Zniesienie wspólności majątkowej małżeńskiej z wcześniejszą datą, nawet poprzedzającą dzień wytoczenia powództwa, nie budzi zastrzeżeń właściwie tylko wtedy, gdy powodem zniesienia jest separacja faktyczna małżonków. Według utrwalonego, tak w piśmiennictwie, jak i orzecznictwie sądowym poglądu, ważnym powodem do zniesienia wspólności majątkowej małżeńskiej jest bowiem separacja faktyczna małżonków uniemożliwiająca im współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym (por.: wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 28.10.1997 r. w sprawie I CKN 238/97, z dnia 13.05.1997 r. w sprawie III CKN 51/97, z dnia 13.01.2000 r. w sprawie II CKN 1070/98, z dnia 29.03.2000 r. w sprawie I CKN 542/98, z dnia 20.06.2000 r. w sprawie III CKN 287/00, z dnia 12.09.2000 r. w sprawie III CKN 373/99, z dnia 7.12.2000 r. w sprawie II CKN 401/00, z dnia 8.05.2003 r. w sprawie II CKN 78/01, z dnia 4.06.2004 r. w sprawie III CK 126/03, z dnia 4.11.2004 r. w sprawie V CK 215/04, z dnia 11.12.2008 r. w sprawie II CSK 371/08).

W ocenie Sądu z taką sytuacją mamy do czynienia w ustalonym stanie faktycznym. Ustalone w toku postępowania sądowego i przytoczone okoliczności – faktyczna separacja małżonków, prowadzenie odrębnych gospodarstw domowych, wreszcie brak porozumienia i współdziałania w zarządzie majątkiem wspólnym istniejące co najmniej od (...) uzasadniały przyjęcie tej daty jako określającej moment, kiedy istniały ważne powody w rozumieniu przepisu art. 52 § 1 i § 2 kro.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 31.01.2003 r., IV CKN 1710/00, stwierdził, że dobro rodziny jest celem ustroju małżeńskiej wspólności majątkowej, bowiem ten ustrój zapewnia jej ustabilizowaną bazę materialną i najpełniej realizuje zasadę równych praw obojga małżonków w dziedzinie stosunków majątkowych, stanowiących materialną podstawę funkcjonowania rodziny. Nie znaczy to jednak, że ze względu na dobro rodziny ustrój ten powinien być utrzymywany bez względu na stan aktualnie istniejącej sytuacji majątkowej pomiędzy małżonkami. Separacja małżonków uniemożliwiająca im współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym stwarza bowiem z reguły zagrożenie interesów majątkowych jednego lub nawet obojga małżonków. Podstawową zatem kwestią jest to, czy wiążąca strony wspólność majątkowa stanowi ustabilizowaną bazę materialną rodziny, a więc czy spełnia funkcję leżącą u podstaw jej powołania.

W ocenie Sądu, po dniu (...) między stronami nie istniało porozumienie co do zarządu majątkiem wspólnym. Zarówno powódka, jak i pozwany samodzielnie opłacają i naprawiają użytkowane przez siebie samochody. Strony komunikują się ze sobą tylko na drodze sądowej. Każde z nich ma własne konto bankowe. Od około (...) między stronami nie ma więzi gospodarczej. Obie strony w sposób zgodny wskazywały, że od (...) nie prowadzą wspólnego gospodarstwa domowego. W sposób zauważalny nastąpiła zmiana sposobu porozumiewania się stron, które z rzadka, wyłącznie na drodze sądowej kontaktują się ze sobą. Strony procesu od dnia (...) pozostają w separacji faktycznej powstałej w ustalonych okolicznościach faktycznych, która całkowicie uniemożliwia im współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym. Powódka nie chce i nie życzy sobie, by biorąc pod uwagę okoliczności sprawy karnej toczącej się przeciwko oskarżonemu R. O., aby pozwany kontaktował się z nią w jakikolwiek sposób. Co najmniej od (...) – tj. od dnia w którym pozwany opuścił wspólnie zajmowany z powódką lokal nie jest możliwe i nie ma współdziałania stron w jakimkolwiek zakresie, w tym w zakresie zarządu majątkiem wspólnym. Żadna ze stron procesu nie jest informowana i nie ma wiedzy o rozporządzeniach finansowych i majątkowych drugiego z małżonków – stanowi to zagrożenie interesów majątkowych tak powódki, jak i R. O..

Mając powyższe na uwadze, Sąd w pkt I wyroku, na podstawie art. 52 § 2 kro, ustanowił z dniem (...) rozdzielną majątkową między powódką B. O. (1) a pozwanym R. O..

W punkcie II wyroku Sąd zwolnił pozwanego R. O. – wobec złożenia w dniu 21 czerwca 2021r. wniosku o zwolnienie go z kosztów sądowych (k.159 akt) - od kosztów sądowych w całości – albowiem pozwany wykazał, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny lub ich poniesienie narazi go na taki uszczerbek.

Pozwany R. O. na rozprawie w dniu 21 czerwca 2021r. (k.158-160 akt) – wniósł o nieobciążanie go obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz powódki.

W treści art. 102 kpc uregulowano, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Zgodnie wskazuje się w doktrynie i judykaturze, że „sposób skorzystania z przepisu art. 102 kpc jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu orzekającego i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstępianie, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej spór (wyr. SN z 19.5.2006 r., III CK 221/05, Legalis).”

(Helena Ciepla [w:] „Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz.” pod redakcją Andrzeja Marciniaka i Kazimierza Piaseckiego, Wydawnictwo C.H.Beck, wydanie 6, Warszawa 2014, str. 405)

W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2012 r., III CZ 17/12 (LEX nr 1164739) stwierdzono, że „hipoteza przepisu art. 102 kpc, odwołująca się do występowania "wypadków szczególnie uzasadnionych", pozostawia sądowi orzekającemu swobodę oceny czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony, stanowią podstawę do nie obciążania jej kosztami procesu.”

Do wypadków szczególnie uzasadnionych w rozumieniu art. 102 można, w szczególności, zaliczyć sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu sądu. Sąd Najwyższy w postanowieniu z 11.09.1973r., sygn. I CZ

122/73 (Legalis; W. Siedlecki, Przegląd, 1975) wskazał, że taki szczególny charakter ma powództwo i wyrok uwzględniający powództwo w sprawie o zaprzeczenie ojcostwa, zwłaszcza wtedy, gdy strona pozwana wprawdzie sama wcześniej nie zainicjowała postępowania sądowego, ale też nie przeczyła twierdzeniom zawartym w pozwie i uznała żądania w nim zgłoszone. Powyższe rozstrzygnięcie znajduje uzasadnienie i w niniejszym procesie.

W ocenie sądu w niniejszej sprawie, pomimo uwzględnienia powództwa w całości i korzystnego dla powódki rozstrzygnięcia sądu - zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające nieobciążanie pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz powódki, wynikające właśnie z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu sądu. Żądanie pozwu dotyczyło ustanowienia rozdzielności majątkowej pomiędzy B. O. (1) i R. O., którzy od dnia (...) pozostają w związku małżeńskim, dla którego w Urzędzie Stanu Cywilnego w (...) wydano akt małżeństwa o numerze (...) – z dniem (...), a więc z datą wsteczną – należy więc zważyć, że nie było podstaw do ustanowienia rozdzielności majątkowej z tym dniem w drodze umowy pomiędzy stronami, a koniecznym było rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy przez sąd, na co paradoksalnie - zwrócił uwagę sam pełnomocnik powódki w treści pozwu (k. 5 akt III RC 745/20 Sądu Rejonowego w Toruniu). W pozwie powódka wskazała, że strony procesu nie podjęły nawet próby mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu, albowiem jej zdaniem było to niecelowe, ani niezasadne. Powódka nie wyraziła również zgody na oferowane przez pozwanego, podczas rozprawy w dniu 21.06.2021, ugodowe rozwiązanie sporu – poprzez ustanowienie rozdzielności majątkowej z dniem 21.06.2021r. w drodze umowy stron (k. 158 akt III RC 745/20 Sądu Rejonowego w Toruniu). W ocenie Sądu – mając na uwadze przebieg procesu – nie można więc uznać, by pozwany prowadził proces w sposób nielojalny, by celowo dążył do przewleczenia procesu lub zwiększenia jego kosztów. Rozstrzygnięcie sporu wymagało decyzji sądu w postaci wyroku; powódka osiągnęła satysfakcjonującą rozstrzygnięcie, niemniej nie było to możliwe bez przeprowadzenia niniejszego procesu i - w związku z żądaniem ustanowienia rozdzielności majątkowej z datą wsteczną - wydania wyroku w sprawie.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 102 kpc, orzeczono jak w punkcie III sentencji wyroku z dnia 21.06.2021r.

O kosztach sądowych Sąd orzekł w punkcie IV wyroku obciążając nimi Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Toruniu.